

VINARÁČEK

INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ OBCE VINARY

Obec Vinary, Vinary 67, 538 63 Chroustovice

469 674 261

www.obecvinary.czobec.vinary@tiscali.cz

Vážení čtenáři, milí spoluobčané,

opět jsme pro vás po čtvrt roce připravili aktuální informace z dění v naší obci a okolí, nechybí ani nahlédnutí do kroniky obce, zprávy od našich dobrovolných hasičů, pozvánky na několik akcí.

Děkujeme všem, kdo již uhradil poplatek za svoz popelnic za loňský rok a poplatek ze psů na rok letošní. Vyúčtování poplatku za popelnice včetně podrobných informací jste obdrželi do vašich schránek. Pokud by vám bylo cokoli nejasné, zastavte se za námi na obecním úřadě, rádi vše vysvětlíme. Velmi nás těší, že se se změnou systému odpadového hospodářství podařilo výrazně snížit množství směsného odpadu, a děkujeme vám za to. V tuto chvíli ještě nemáme k dispozici všechny podklady o tříděném odpadu, proto vás s kompletními výsledky odpadového hospodářství naší obce za loňský rok seznámíme až později.

Ve dnech 13. a 14. ledna proběhlo první kolo volby prezidenta, které se v naší obci zúčastnilo 82 ze 107 voličů, což je téměř 77 %. Nejvíce hlasů (26) získal Andrej Babiš, o 2 hlasy méně Petr Pavel, na třetím místě (s 19 hlasy) skončila Danuše Nerudová. Druhé kolo proběhne ve dnech 27. a 28. ledna ve stejných časech a na stejném místě, snad i účast bude opět tak vysoká.

Přeji vám všem v letošním roce spoustu zdraví, štěstí a spokojenosti v rodinném i pracovním životě.

Pavčina Šrůtová, starostka

Tříkrálová sbírka roku 2023

Stejně jako ve spoustě jiných obcí i u nás se první lednovou sobotu uskutečnila Tříkrálová sbírka.

Vinarské děti obcházely jednotlivé domácnosti nejen ve Vinarech ale i ve Stradouni. Ve Vinarech chodily dvě skupinky: Anička Slavíková, Vaneska Šlégrová, Alenka Šrůtová a Áďa Koumarová, Maruška Kryštůfková a Kuba Mlíka, ve Stradouni také dvě skupinky: Luboš Horáček, Matyáš Podmela a Matěj Šrůt a Klára Fuksová, Kristýna Horáčková a Adéla Šrůtová.

Ve Vinarech se dětem podařilo vykoledovat 5 410 Kč, ve Stradouni 5 994 Kč. Moc děkujeme všem dětem, které se Tříkrálové sbírky zúčastnily a pomohly tak vybrat spoustu peněz pro dobrou věc. Vše dárcům děkujeme za příspěví do sbírky i drobné odměny pro děti.

Tříkrálová sbírka organizovaná Oblastní charitou Pardubice v roce 2023 podpoří mj. rekonstrukci zázemí mobilního hospice, paliativní ambulance a pečovatelské služby, přípravu projektové dokumentace dvou nových středisek charitních služeb, přispěje na pomoc v mimořádných situacích a na přímou pomoc lidem v nouzi.

Místní poplatky

za svoz popelnic v r. 2022

- dle vyúčtování, které jste obdrželi do schránek
- splatnost do 28. 2. 2023

za psa na r. 2023

- 80 Kč za jednoho psa, 120 Kč za druhého a dalšího psa téhož držitele
- splatnost do 31. 3. 2023

Poplatky můžete uhradit každé úterý od 17 do 19 hod. na obecním úřadě nebo převodem na účet: 1145306339/0800, jako variabilní symbol uveďte vaše číslo popisné.

Místní poplatky jsou vybírány na základě obecně závazných vyhlášek obce Vinary č. 2/2021 a 2/2019, které jsou vyvěšeny na webu obce v sekci obecní úřad – obecně závazné vyhlášky, příp. jsou k nahlédnutí na obecním úřadě.

Děkujeme za včasnou úhradu místních poplatků.

Z jednání zastupitelstva 19. 12. 2022

Usnesení č. 01/06/2022:

ZO Vinary schvaluje program svého zasedání.

Usnesení č. 02/06/2022:

ZO schvaluje rozpočet obce Vinary na r. 2023 s celkovými příjmy ve výši 3 212 000 Kč, celkovými výdaji 4 605 tis. Kč a změnou stavu krátkodobých prostředků financování 1 393 tis. Kč.

Usnesení č. 03/06/2022:

ZO schvaluje střednědobý výhled rozpočtu na r. 2024 s příjmy ve výši 3 080 tis. Kč a výdaji ve výši 7 900 tis. Kč, saldo ve výši 4 820 tis. Kč a střednědobý výhled rozpočtu na rok 2025 s příjmy ve výši 3 285 tis. Kč a výdaji 3 585 tis. Kč, saldo ve výši 300 tis. Kč.

Usnesení č. 04/06/2022:

ZO schvaluje podání žádosti o dotaci z Programu obnovy venkova Pardubického kraje na rok 2023 na akci: zřízení sběrného místa na bioodpad.

Usnesení č. 05/06/2022:

ZO schvaluje podání žádosti o dotaci z Programu podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí Pardubického kraje na pořízení elektrocentrály.

Usnesení č. 06/06/2022:

ZO schvaluje změnu plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje a pověřuje starostku obce podáním žádosti o tuto změnu.

Usnesení č. 07/06/2022:

ZO schvaluje složení likvidační komise k inventurám za rok 2022.

Usnesení č. 08/06/2022:

ZO schvaluje dodatek č. 16 ke smlouvě na zajištění odvozu a uložení komunálního odpadu mezi společností AVE CZ odpadové hospodářství, s.r.o. a obcí Vinary.

Usnesení č. 09/06/2022:

ZO schvaluje aktualizaci Programu rozvoje obce Vinary.

Dále zastupitelstvo obce Vinary bere na vědomí:

- a) zprávu o hospodaření obce k 30.11.2022
- b) zprávu o rozpočtovém opatření č. 6/2022
- c) informace starostky
- d) diskusní příspěvky

Další informace z obce a okolí

Evidence obyvatel

K 1. lednu 2023 mělo ve Vinarech trvalé bydliště 135 osob (70 žen a 65 mužů), z toho 28 dětí do 18 let (13 dívek a 15 chlapců) a 35 občanů nad 65 let (19 žen a 16 mužů).

V roce 2022 se ve Vinarech narodil jeden občanek, tři spoluobčané zemřeli, dva se odstěhovali a čtyři přistěhovali.

Rozsvícení vánočního stromčku

Na první adventní neděli 27. listopadu v podvečer jsme společně rozsvítili obecní vánoční stromček. Děti nám zazpívaly vánoční koledy, atmosféru dotvořily prskavky a malý dáreček pro děti. Mohli jste opět ochutnat vánoční cukroví a svařák, novinkou byl dětský punč.

Předvánoční posezení s důchodci

Nedělní odpoledne 4. prosince patřilo tradičnímu setkání s vinarskými důchodci, které se bohužel v předchozích dvou letech nemohlo uskutečnit. O to víc jsme se na letošní posezení těšili.

Děti si připravily vystoupení plné písniček, básniček a koled, které se jim opravdu povedlo. Členky sboru pro občanské záležitosti přichystaly výborné občerstvení a všichni vinarští důchodci starší 70 let dostali vánoční

Narodil se:

Tomáš Krušínský

Zemřeli:

Jan Hansl – 74 let

František Kubík – 74 let

Zdeňka Sluková – 90 let

dárek – stolní kalendář Mikroregionu Vysokomýtsko, ženy kosmetiku a čaj a muži uzeninu.

Ještě jednou děkuji členkám SPOZ za přípravu, dětem za krásné vystoupení a všem zúčastněným za to, že mezi nás přišli.

Adventní výlet

Na 10. prosince jsme pro zájemce zorganizovali výlet do Německa na zámek Moritzburg a na adventní trhy do Drážďan. Výletu se zúčastnilo 54 osob z Vinar a okolních obcí. Vyrazili jsme v 5.30 od obecního úřadu, cesta rychle utíkala, a tak jsme se dvěma přestávkami dorazili po 9. hodině k pohádkovému zámku Moritzburg. Tento zámek se proslavil tím, že se zde v roce 1973 natáčela slavná pohádka Tři oříšky pro Popelku. Na zámku jsme navštívili zajímavou expozici věnovanou právě natáčení této pohádky.

Okolo poledne jsme podle plánu zamířili směrem do centra Drážďan prohlédnout si zdejší historické památky a proslulé adventní trhy. Zhruba v půli cesty se však začaly objevovat znepokojující zprávy o střelbě v centru Drážďan a o uzavření této oblasti. Museli jsme proto hledat náhradní program. Zvítězilo nedaleké město Míšeň, které je známé zejména míšeňským porcelánem. Prohlédli jsme si zde krásný zámek Albrechtsburg, Míšeňskou katedrálu a adventní trh na náměstí u míšeňské radnice, která nás zaujala svým adventním kalendářem tvořeným jednotlivými okny radniční budovy.

Výlet bohužel nedopadl podle našeho původního plánu, ale i tak se vydařil a domů jsme se vrátili se spoustou zážitků.

Významná jubilea v 1. čtvrtletí 2023:

v lednu: Zdeněk Duchoslav – 55 let

v únoru: Jarmila Doskočilová – 83 let

Jubilantům přejeme pevné zdraví, spoustu štěstí, spokojenosti, rodinné pohody a životního elánu.

Oprava střechy na budově OÚ

V měsíci listopadu byla provedena oprava střechy na budově obecního úřadu. Nejprve byla sundána stará střešní krytina, oplechování a latě, následně byla natažena nová střešní folie, provedeno zalaťování a oplechování a položena nová střešní krytina. Na tuto akci jsme získali dotaci ve výši 100 tis. Kč z programu obnovy venkova Pardubického kraje. Celkové náklady na opravu střechy činily 448 204 Kč.

Pokud byste měli zájem o odkoupení starých střešních tašek typu srdcovka, nabízíme je za cenu 3 Kč/ks, přijďte se domluvit na obecní úřad.

Kontejner na použitý textil.

Zahájili jsme spolupráci se společností TextilEco a.s., která se zabývá svozem a tříděním nejen textilu zejména pomocí sběrných boxů – kontejnerů, kam je možné odkládat oděvy, boty, hračky a mnoho dalšího, co v domácnosti již nenachází další využití, ale jiným lidem může posloužit. O umístění kontejneru a o tom, co vše do něj můžete odkládat, vás budeme informovat.

Zájezd do Prahy na muzikál Tři mušketýři

Na sobotu 25. března pro vás připravujeme výlet do Prahy. Odjezd autobusu je v 10 hodin od obecního úřadu, odpoledne můžete v Praze strávit podle svých představ, muzikál začíná v 18 hodin v divadle Broadway a trvá 2,5 hodin včetně přestávky. Odjezd domů tak předpokládáme okolo 21. hodiny.

Pro občany Vinar je cena za jízdenku a vstupenku 800 Kč, pro děti do 15 let 700 Kč. Pro ostatní občany je to 900 a 800 Kč.

Pokud nemáte muzikály v oblíbě, ale rádi byste si udělali výlet, nabízíme možnost zakoupit pouze jízdenku do Prahy a zpět za 250/350 Kč (pro Vinaráky/ostatní).

Obec Vinary pořádá AUTOBUSOVÝ ZÁJEZD NA MUZIKÁL

TŘI MUŠKETÝŘI

Program:
10.00 ODJEZD z Vinar
VOLNÝ program v Praze
18.00 začátek představení
cca 21.00 ODJEZD ZPĚT

cena (vstupenka+jízdenka):
vinaráci 800 Kč
ostatní 900 Kč
DĚTI DO 15 LET SLEVA 100 Kč
možno ZAKOUPIT pouze jízdenku
za 250/350 Kč

informace a rezervace: 773 232 555, obec@obecvinary.cz

25.3.2023
DIVADLO Broadway

Nákup pozemků a budov v zemědělském areálu ve Vinarech

Po dlouhých jednáních se konečně rýsuje definitivní podoba kupní smlouvy, která by měla být schválena na následujícím zasedání zastupitelstva obce. Doufáme, že situaci již nic dalšího nekomplikuje.

Projektová příprava kanalizace a ČOV

Koncem loňského roku byla dokončena projektová dokumentace na vybudování kanalizace a ČOV a rozeslána dotčeným orgánům státní správy k vyjádření. Do projektové dokumentace (prozatím pouze v elektronické podobě) můžete nahlédnout na obecním úřadě.

Zároveň jsme také na odbor životního prostředí a zemědělství Pardubického kraje podali žádost o změnu karty obce Vinary v Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací území kraje tak, aby byla v souladu s naším záměrem.

Začali jsme zajišťovat souhlasy vlastníků pozemků dotčených výstavbou kanalizace.

Úpravy veřejného prostranství v okolí KD

Letos bude dokončena oprava zdi, umístěny informační panely, mapy, odpadkové koše, herní prvek, provedena úprava terénu zejména položením dlažby před zdí u kulturního domu a v okolí pergoly. Na tuto akci jsme získali dotaci 162 tis. Kč z Programu rozvoje venkova prostřednictvím místní akční skupiny.

Výsadba stromů

Během letošního roku budou vysázeny ovocné stromy v zadní části sadu a u silnice za Svobodovými, na hřišti dojde k pokácení smrků a dalších přestárých a nevhodných dřevin a jejich nahrazení vhodnějšími druhy – lípy, duby. Na tuto akci jsme získali dotaci ze Státního fondu životního prostředí ve výši 228 222 Kč, která pokryje 100 % způsobilých výdajů.

Pořízení kontejneru na bioodpad

Ukončili jsme spolupráci s dosavadním odběratelem biologicky rozložitelného odpadu a rozhodli se pořídit vlastní kontejner a nechat ho smluvně vyvážet na kompostárnu. Podali jsme žádost o dotaci z programu obnovy venkova Pardubického kraje na pořízení kontejneru a úpravu terénu a příjezdu ke kontejneru.

Omlouváme se za komplikace s vývozem kontejneru v loňském roce a věříme, že v letošním roce bude kontejner vyvážen do několika málo dní po naplnění. V současné době probíhá výběrové řízení na dodavatele kontejneru, k dispozici by měl být do konce zimního období.

Kompostéry

Děkujeme všem, kdo odevzdal dotazník k zájmu o domácí kompostéry. Výsledný počet jsme nahlásili na mikroregion. Pokud v jednotlivých členských obcích bude dostatečný zájem (celkové uznatelné výdaje musí být min. 0,5 mil. Kč), podá mikroregion žádost již v únoru 2023. V opačném případě budou požadavky na kompostéry sloučeny s ostatními prvky odpadového hospodářství a žádost podána do výzvy, která má být vyhlášena v červnu 2023.

Průvodce předcházením vzniku odpadů v domácnosti

Přinášíme vám pokračování z publikace Ministerstva životního prostředí, tentokrát o textilním odpadu.

„Než si oblečení, boty a textil můžete koupit, je k vypěstování a výrobě třeba velké množství vody, energie i lidského úsilí. Je škoda, když pak jen jako módní výstřelek ležíme ve skříni a nikdo nás nenosí.“

4) Bazar párty

Už vás šatník nudí? Sezněte známé a u dobrého jídla a pití vyměňte své oblečení za jiné.

5) Buďte kreativní

Na internetu najdete spoustu nápadů na drobné opravy nebo třeba návod, jak ze starého trička během chvilky vytvořit látkovou tašku.

Praktické rady a tipy

1) Zapomenuté poklady

Opravdu potřebujete nové tričko, kalhoty, boty, záclony či povlečení? Zkuste nejprve doma prohlédnout obsah skříní, možná budete překvapeni, co všechno tam máte.

2) Chytré pohodlí

Snímatelné potahy židlí a sedaček umožní snadné praní a čištění. Často jsou oboustranné s různými vzory, a tak vás neomrzí.

3) Pomalá móda

Nový směr v módě klade důraz na kvalitu, řemeslnou dovednost, podporuje lokální návrháře i výrobce. Je alternativou k rychle se měnícím módním trendům.

Víte, že?

- Ročně se v ČR vyřídí k opětovnému použití a recyklaci 1-2 kg textilu na osobu.
- Každý občan ČR vyprodukuje ročně na 280 kg směsného komunálního odpadu, z toho 5 % tvoří textil, oblečení a obuv. Jedná se o cenný materiál, který by neměl končit na skládce nebo ve spalovně.
- Víte, že než si koupíte džíny, procestují až 20 tis. km? Pěstování bavlny – Uzbekistán, tkalcovny – Indie, barvírny – Čína, továrny na šití – Bangladéš, pískovny a finalizace – Turecko, prodej – ČR.
- Levné oblečení si můžeme nakupovat často zejména díky velmi levné pracovní síle v jiných částech světa. Tlak na cenu způsobuje mimo jiné až nelidské pracovní podmínky zaměstnanců ve všech výrobních fázích.

6) Internetové portály – za odvoz

Nabídněte oblečení, textil i obuv na internetu k prodeji, za odvoz, nebo třeba za čokoládu. Stačí fotografie a zájemce se brzy najde.

7) Charitativní sbírky a kontejnery

Textil ošatí lidi v nouzi, dalším dá práci při třídění a zpracování, bude materiálem pro nové výrobky.

8) Recyklační smyčka

Na výrobu jedné fleecové bundy stačí přibližně 50 PET lahví. Z textilu mohou být deky, podložky, úklidové materiály. Vyhledávejte při nákupu výrobky z recyklovaných materiálů.

Příležitosti pro každý den

- Nákupy si plánujte a přemýšlejte, zda nový textil, oblečení či obuv opravdu potřebujete.
- Při praní a čištění textilu a obuvi dodržujte doporučení výrobců, oblečení perte naruby a sušte na vzduchu, ne na slunci a v sušičce, textil bude pomaleji stárnout.
- Opravujte či využívejte opraven obuvi i oblečení.
- Své nepotřebné oblečení nabídněte k prodeji v kamenných nebo internetových bazarech.
- Obnošený textil a obuv předávejte charitativním organizacím, nebo do příslušných kontejnerů.

Další informace k tématu najdete na internetu:

www.mzp.cz; www.cenia.cz; www.vsezaodvoz.cz;
www.nazemi.cz; www.greenglasses.cz;
www.ekoznacka.cz

zdroj: Průvodce předcházením vzniku odpadů v domácnosti; upraveno

Z kroniky obce Vinary

Kříže oprava r. 1920

V létě 1919 byl silným větrem zlomen jeden kaštan ze čtyř značně silných, které byly kolem kříže pro okrasu vsazeny. Zahrádka z laťového plotu byla shnilá a od lidu již v roce 1916 rozebrána. Obecní zastupitelstvo usneslo se na řádné opravě tohoto místa. Kaštany 4 kusy byly dražbou za 206 Kor. 10 hal. prodány, plot kolem udělán z tyčí v obec. lese pořízených, v každém rohu ve čtverci vsazena lípa, jež ve školce na Limperkách u Vys. Mýta byly 4 kusy za 48 Kor. koupeny, od donešení těchto vyplaceno bylo 20 Kor. V zahrádce ochotou dívek vsazeny byly květiny. Práce tesařská stála 64 Korun a dělnická 32 Kor.

V roce 1922 byl kříž fermežovou šedou barvou natřen p. Kalounem z Hlinska, při příležitosti stavění pomníku padlým, za barvení toto se neplatilo, jelikož při sjednané ceně za pomník padlým byla tato oprava kříže vymíněna.

Zvonek nový r. 1920

Prostřednictvím železářského závodu Rudolf Ostádal ve Vys. Mýtě byl koupen na začátku t.r. opět nový zvonek, za cenu 4 496 Kor. 85 hal. ve váze 56 kg. Zavěšen byl 11. dubna ve 3 hod. odpoledne, bez oslavy obecní i církevní. Před zavěšením tohoto na ½ hodiny vpřed zemřel

František Horáček, řezník z čp. 9 ve stáří 71 roků, kterému bylo poprvé zvoněno, jakož i od doby sejmutí zvonku starého.

Případný proslov, při události této, pronesl tehdejší starosta Syrový Frant., poukázav na zvyk hlasu zvonku minulého, ctěného od předků našich, jehož hlas to byl, který ohlašoval počátek dne i konec, doby radostné i žalostné v obci prožívaje až nastoupil cestu nucenou za mnohými občany na vojnu, by v továrnách byl rozlit, by z jeho směsi tvořeny býti mohly lafety děl.

Volby poslanců r. 1920

Dne 18. dubna 1920 konána volba poslanců do „Národního shromáždění“. Všech voličů z obce bylo 201, z toho mužů 99 a žen 102, k volbě se dostavili 192 osoby, z toho 95 mužů a 97 žen.

Hlasů obdržela kandidátní listina

čís. 5 „Republikánské strany českosl. venkova“ 185,
čís. 1 „Národní demokracie“ 3,
čís. 2 „Českosl. strana sociální“ 2,
čís. 3 „Českosl. sociální demokracie“ 2.

Dne 25. dubna 1920 konána volba poslanců do „Senátu“. Všech voličů 173, z toho 99 mužů a 74 ženy, dostavilo se 166 osob, z toho 86 mužů a 80 žen.

Hlasů obdržela kandidátní listina

čís. I „Národní demokracie“ 3,
čís. II „Českosl. sociální demokracie“ 2,

čís. III „Českosl. strany republikánské“ 160,
čís. V „Českosloven. strany socialistické“ 1.
Komisarem obou těchto voleb byl p. Riegl, soudce
okres. soudu ve Vys. Mýtě.

Církev „Československá“ r. 1920

Na jaře t.r. uspořádali schůzi lidí v hostinci Jana Chmelíka čp. 5 rolníci ze Stradouně, pro přistoupení k nově tvořené církvi Československé a pak ještě jedenkrát v hostinci Fr. Zemana čp. 21. Do církve této dalo se hodně občanů i občanek zapsati.

Sčítání lidí r. 1921

Dne 16. února 1921 byl proveden soupis lidí, k němuž ustanoven p. učitel na obecné škole v Sedlci, jež vykazuje 305 obyvatel. Dle vyznání jest 185 československých, 118 římských katolíků, 1 evangelík a 1 bez vyznání.

Ekvivalent r. 1921

Po osmé vyměření tohoto na dobu 1921-1930, byl obci zdejší přiznán následující majetek:

hasič.skladiště s kolnou (myšlena pazderka)	500 Kor.
3/8 podíl na obec. škole ve Stradouní	11 811
pokladní hotovost 1. ledna 1921	660
podíl z honitby	15
stříbrná renta Rakouská	6 000
stříkačka hasičská	1 000
pozemky: zahrady 5 309 m ²	400
role 6 338 m ²	300
pastviny 9 ha 274 m ²	600
lesy 13 ha 7385 m ²	4 300
Celková výměra pozemků 23 ha 9 306 m ²	
Úhrn	25 286 Korun

SDH Vinary

Lampionový průvod

V pátek 4. listopadu jsme pro děti uspořádali lampionový průvod. Děti navštěvující kroužek mladých hasičů vydlabaly dýňová strašidla a lucerny a rozmístily je po obci.

V 18 hodin vyšel od obecního úřadu průvod dětí s lampiony, prošel celou vesnicí a skončil na hřišti, kde byl přichystán ohňostroj a spousta prskavek.

Mikulášská diskotéka

V sobotu 3. prosince od 16 hodin se na sále kulturního domu uskutečnila mikulášská diskotéka, kde samozřejmě nemohli chybět čerti, andělé ani Mikuláš. Děti absolvovaly spoustu soutěží, tancovaly a vážily se na váze hříchů. Peklo si nikoho nevzalo, i když někteří to měli jen tak tak.

Mikulášské diskotéky se zúčastnilo přes 40 dětí.

Vyhodnocení ligových soutěží mladých hasičů okresu Chrudim

Naším mladým hasičům se v předchozím roce skutečně dařilo a v ligách chrudimského okresu dosáhli těchto úspěchů:

Disciplína	Kategorie	Umístění
Požární útok	mladší	5. z 33
	starší	7. z 26
Běh na 60 m s překážkami	mladší chlapci	Matěj Šrůt 2. z 51
		Luboš Horáček 22. z 51
	starší chlapci	Filip Buben 16. z 33
	starší dívky	Kristýna Horáčková 4. z 49
		Adéla Šrůtová 10. z 49
Závod požárnícké všestrannosti	mladší	11. z 34
	starší	1. z 36

Všem dětem gratulujeme k úspěchům, kterých dosáhly v loňském roce, děkujeme za skvělou reprezentaci naší obce a do další soutěžní sezóny přejeme hodně úspěchů a splnění sportovních snů!

Byliny – heřmánek pravý

Heřmánek pravý (také lékařský), je jednoletá nebo ozimá, 15 až 50 cm vysoká, příjemně vonící léčivá rostlina z čeledi hvězdnicovitých. Hojně se využívá v kosmetice a léčitelství, v aromaterapii i homeopatii. Je to jedna z nejoblíbenějších a velmi dlouho známých léčivých bylin s prakticky univerzálním účinkem.

Lidově nazýván rumánek, marunka, harmaníček či kamilka. Odborný název pochází pravděpodobně z latinského slova mater (matka), resp. matrix (děloha), zřejmě podle dutého květního lůžka nebo podle toho, že je bylinou užívanou též k léčení ženských nemocí a hygieně. Český výraz pochází z latinského armanilla s přidáním počátečního h, staročesky ještě ormánek.

Heřmánek kvete od května či června do srpna až září; opylován je hmyzem, docházet může i k autogamii. Plodem je drobná neochmýřená nažka, která je asi 1 mm dlouhá, lehce zakřivená a smáčklá, na bázi zúžená, na vnitřní straně s 4–5 nízkými žebry. Semena jsou běžně šířena živočichy, včetně člověka.

Heřmánek pravý může být zaměněn za podobný **heřmánek římský**, který je ovšem též léčivý, nebo za neúčinné druhy **heřmánkovec nevonný** nebo **rmen rolní**. Heřmánek pravý jde poznat podle typické intenzivní vůně a žlutého vyklenutého středu květů. Květy heřmánkovce ani rmenu nemají charakteristickou vůni, žádný z nich také na rozdíl od heřmánku pravého nemá vyklenuté a duté květní lůžko.

Lidové a tradiční léčitelství

Heřmánek pravý je jako léčivá rostlina užíván již po tisíciletí; byl znám již ve starém Egyptě, v antickém Řecku i Římě. U Anglosasů byl považován za jednu z devíti posvátných bylin darovaných člověku od Boha. Sbírány jsou rozkvetlé úbory krátce po rozvítí, které se suší a užívají ve formě čajů a odvarů, přidávají se do ozdravných koupelí a do polštářů pro lepší spánek. Jejich výpary lze též inhalovat. Zevně se užívá heřmánkový olej a nejrůznější masti.

Heřmánek má celou škálu léčivých účinků. Využívá se při léčbě zánětů, například očních spojivek nebo pohlavního ústrojí, při léčbě infikovaných sliznic a alergických reakcí na kůži, při žaludečních a střevních potížích, žaludečních a dvanáctíkových vředech, působí též proti nadýmání. Uvolňuje křeče a tiší

bolesti. Užívá se při bronchiálním astmatu a nachlazení, zvyšuje pocení, pomáhá při hojení ran, popálenin a omrzlin. Je účinný proti některým stafylokokům a streptokokům, proti mikrobům *Bacillus subtilis*, *Escherichia coli* nebo proti infekcím způsobeným kvasinkou *Candida albicans*. Užívá se též na poruchy menstruace, proti hemoroidům, k umývání vlasů, na obklady a koupele k celkové harmonizaci a regeneraci organismu. Snižuje úzkost.

Při dlouhodobém užívání může vysušovat sliznice, předávkování způsobuje nauseu. U citlivějších osob může způsobit alergickou reakci. Je vhodný pro děti, a to už od kojeneckého věku; pomáhá při dětské kolice. Mohou jej užívat i těhotné a kojící ženy.

Farmaceutický a kosmetický průmysl

Destilované heřmánkové silice a esenciální oleje se ve velké míře využívají i ve farmaceutickém a kosmetickém průmyslu. Podle statistik je heřmánek (resp. jeho sušené květy a modré oleje) pátou nejobchodovanější bylinou na světě; k největším světovým producentům patří Maďarsko, Polsko, Německo, Argentina a do svého rozpadu též Československo. Přidává se do šampónů, parfémů, kosmetických krémů, mýdel, toaletních vod, zubních past, masážních olejů a mnoha farmaceutických přípravků včetně likérů.

zdroj: cs.wikipedia.org, zkráceno

Svoz komunálního odpadu v 1. pololetí 2023

4., 18. ledna	12., 26. dubna
1., 15. února	10., 24. května
1., 15., 29. března	7., 21. června

Svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu

5. dubna v 16 h. u hospody